

OPINA

națională

Rubrica independentă de informație, opinie și analiză de interes național

editată de FUNDATIA ROMANIA DE MAIINE

EDUCAȚIA, CULTURA SI CONȘTIINȚA NAȚIONALĂ

Prof.univ.dr. Aurelian BONDREA

A discută despre relația dintre educație, cultură și conștiință națională înseamnă a pune în evidență actualitatea, continuitatea și perenitatea unei problematici sociale și naționale complexe. O asemenea relație nu poate să nu genereze la rândul său, reflectări asupra valorilor relației dintre trecut, prezent și viitor, pe plan social și național. În această privință este de reamintit că, la timpul său, un gânditor profund și patriot, precum C.Rădulescu-Motru, argumenta și susținea ideea potrivit căreia **educația, cultura întrețin între membrii societății raporturi de autoritate și legături de solidaritate, stabilind o continuitate în existența și acțiunea generațiilor, conștiințe că apartin aceleiași națiuni, aceluiași destin istoric, iar cultura adevarată, prin mijlocirea cărei un popor se ridică și prosperă, se prezintă totdeauna ca o individualitate puternică**¹.

Desigur, axul vital, coloana vertebrală a educației naționale sunt conferite de școală, de învățământ și politica școlară a statului român, cu împlinirile și neîmplinirile ei, purtând pecetea unor complexe și contradictorii imprejurări istorice din diferite perioade, a fost și este o componentă organică a educației

naționale, Constituția țării consfințind "dreptul la învățătură", prin instituții de stat și particulare.

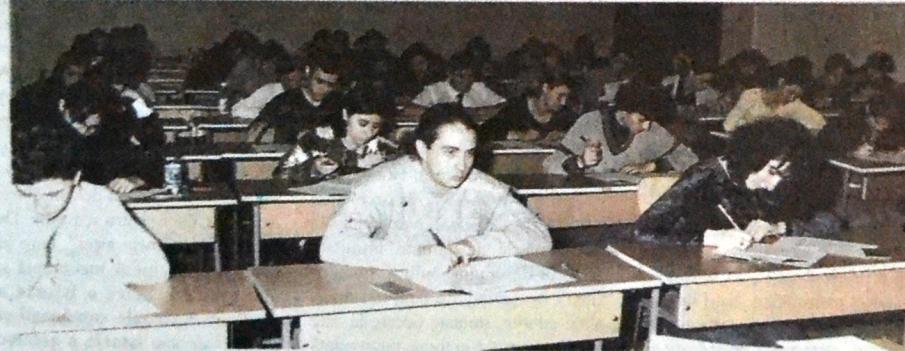
Abordând „școala ca mijloc al culturii” și invocând unele idei ale filosofului francez Condorcet, Tudor Vianu sublinia teza potrivit căreia "atunci când se afirmă suveranitatea națională, când națiunea declară a se conduce pe sine însăși, ea trebuie să ia asupra sa și sarcina instrucției și educației", ca principiu democratic fundamental, ca "îndreptățire a sistemului de învățământ modern"².

Ceea ce am dorit să supunem, în continuare, atenției este conținutul și, mai ales, dinamica și implicațiile socio-politice ale conceputului și practicii educației naționale. În accepția sa cea mai largă, educația, fiind un proces

desfășurat în timp și spațiu, întrunește un **ansamblu de acțiuni coordonate sau de programe aplicate în mod sistematic** în vederea formării și dezvoltării înșușirilor psihico-sociale, culturale și morale ale unei colectivități, ale națiunii române. Aceasta a însemnat din totdeauna, îndeosebi o dată cu aplicarea legilor lui Spiru Haret și a ideilor sale de a se construi o "școală națională", accesul liber la valorile civilizației și culturii românești și universale.

Nu ne propunem o "refacere" a drumului parcurs de procesele educației naționale în decursul istoriei, dar este de subliniat, pentru generațiile de azi și de mâine, exemplul sau modelul acelor înaintași care și-au consacrat viața și activitatea domeniului educației și culturii, **pornind totdeauna de**

(Continuare în pag. 6)

La izvoarele științei agricole românești

Acad. David DAVIDESCU

Prof.univ.dr. Velicica DAVIDESCU

Știința agricolă românească este rodul muncii minuțioase, făcută cu multă răbdare, de savanți, cercetători, specialisti și mulți alți oameni ai muncii rămași necunoscuți. Oamenii de știință români au înțeles că agricultura este o știință zonală și că nu este de ajuns să știi ceea ce este cunoscut și ceea ce au făcut alții, ci trebuie să descoperi noi fapte, principii, legi, legități, ipoteze, teorii care să schimbe sau să dezvolte adevăruri și tehnologii

deja acceptate. Valoarea cercetării științifice, consideră oamenii de știință români, se apreciază și prin succesul obținut în aplicațiile din lumea materială.

În esență, știința agricolă se alcătuiește din ceea ce este consemnat în scris, în decursul timpului. Desigur, nu tot ceea ce este consemnat în scris despre agricultură face parte din știința agricolă.

„Observațiile” sunt un atribut al cercetării științifice și consemnarea lor în scris poate fi considerată uneori ca precursoare a cercetării științifice. Mai târziu, la „observație” s-a adăugat „experimentul” și „interpretarea matematică”, iar în etapa contemporană „simularea pe calculator”.

În cadrul rândurilor de față vom incerca să subliniem unele din

Glasul lucid al ziaristului EMINESCU

Valeriu RÂPEANU

Opera jurnalistică a lui Mihai Eminescu ne înstră, este o adevărată oglindă care arată malformațiile morale ale unor categorii umane, disfuncționalități structurale din viața societății noastre ... de atunci și de acum.

El a fost cel dintâi în țara noastră care a denunțat cu patetism una din căile nedemne de îmbogățire și, anume, cea datorată politiciei.

De ce, m-am întrebat (nu numai o dată în anii din urmă), simjim nevoia să-l punem mereu sub seminul întrebării pe Eminescu? De ce suntem stâneniți mai ales de gândul său materializat în patetică pagini de ziar, de ce acum, ca și în anii '50, trebuie să extragem concluzii infamante din lectura unui articol sau altul fără să ne străudăm să înțelegem sensul general și dimensiunile permanente ale gândirii sale? De ce ne obsedeaază un Eminescu fragmentat, rupt de contextul social al țării sale?

Ceea ce irită astăzi nu este caducitatea operei sale, ci dimpotrivă valoarea ei permanentă, faptul că opera lui jurnalistică ne înstră, că este o adevărată oglindă care arată malformațiile morale ale unor categorii umane, disfuncționalități structurale din viața societății noastre. Pentru că Eminescu precum peste două decenii N.Iorga - a avut o credință fundamentală pe care a susținut-o cu ardoarea talentului său, fără să facă nici o concesie conjuncturii. Si anume faptul că singura clasă pozitivă e țărăneasca, adică acea clasă care produce. Afirma această convinsie la vîrsta de douăzeci și şase de ani, în acel studiu de o înaltă ținută a ideilor, de freamăt al gândirii, de limpezime cristalină, de o vigoare stilistică ieșită din comun a expresiei, intitulat: "Influența austriacă asupra românilor din Principate".

Era, subliniem, o convingere venită dintr-o cunoaștere

temeinică a istoriei țării noastre și a Europei întregi. De aceea, în acel an, 1876, Eminescu se întreba: "Cum am tratat noi pe acești țărani? Am clădit un aparat greoi și netrebnic pe spatele sale, aparat reprezentativ cum il numim, și care nu-i decât pretextul de a crea din ce în ce mai multe posturi, plătite tot din punga lui direct sau indirect". Pentru că Eminescu așeza la temelia ființei noastre ca popor, ca stat, posibilitatea pe care această clasă o are de a munci liber, fără povara dărilor care se abăteau asupra lor, a țăraniilor, fără zilele de clacă neconitenit sporite, fără tot ce statul lucește pe urma muncii lor (care plăteau deopotrivă luxul claselor de sus și aparatul administrativ ce se umflă într-o progresie geometrică). Intermediarii, îmbogații pe căi lătrălurnice unei munci productive creatoare de bunuri își aflau în ziaristul Eminescu un adversar inclem. Nu făcea pe acest tărâm deosebiri de naționalitate sau de religie. Criteriul suprem al sistemului moral era munca, așezată la temelia oricărui mod de a valoriza locul individului în societate. De aceea, Mihai Eminescu a fost cel dintâi în țara noastră care a denunțat cu patetism una din căile nedemne de îmbogățire și anume cea datorată politiciei: "Ei bine - spunea despre un asemenea individ ajuns la o stare materială deosebită - a devenit aristocrat în România.

(Continuare în pag. 8)

Rubricile noastre

Reflectii apolitice

Caius Traian
DRAGOMIR
Pag. 7

Colțul lui Deceneu

Paul EVERAC
Pag. 2

Permanențe românești

Ion Dodu
BĂLAN
Pag. 8

(Continuare în pag. 6)

COLȚUL LUI DECENEU

„TREC CORBII, AH!
TREC CORBII...”

Paul EVERAC

Câmpul e învăluit într-o zăpadă abundentă care se întinde, necrăpătoare, spre dealuri și spre Dunăre, lama a sosit ca de obicei în Bărăgan fără să aminte pe nimere, nici mică Oficiul Meteorologic care are alte treburi. Până să se pomenească plugarile mecanizate și tractoarele de zăpadă mai va! Deși sunt și ele „pregătite din vreme”, dar ghinion! Nu chiar pentru astăzi. Vor fi mobilizați ostași, aduse ajutoare speciale să scoată colona de mașini și camioane din înzapezirea unde au înțepenit. O sumă de oameni, aproape degerați pe drumurile infundate în zăpadă, au fost duși în sate să se dezmorjească, să-și revină la viață. Dar până una-alta, în noaptea care s-a lăsat, au venit corbi. Nu sunt „corbi poetul Tradem”, cum spune melenolicul Bacovia, sunt alții, mai moderni, mai operativi. Sunt corbi specializați, urmăși corbilor romântici.

Si ei se duc de-a dreptul la mașinile ascunse în trojene, scot combinatele muzicale, magnetofoanele, aparatura electronică, casetele, oglindile retrovizoare, dacă e cazul acumulatoarele și alte flecușete. Nu fac dificultăți: le scot și se fălfăie, ca niște corbi vrednici, care își stiu rostul. Ei fac treaba asta cu o dexteritate subtilă, încât nu-i simt nici muncitorii, nici ostași, nici polițiștii, nici buldozerii și auxiliarii, nici măcar puținii șoferi atipici la bordul proprietarilor mașinii. „Trec corbii, ah! trec corbii” ca un vis, ca o părere, oricum perfect profesionalizați, mult mai mult decât echipele de ajutoare sau chiar meteorologii.

Pretutindeni unde e ceva de ajutat, de săltat, corbii sunt prezenti. Si căte lucruri vrednice de admirare nu fac acești corbi! Recoltele cunosc prin ei un cules eficace și o valorificare asemenea. Vagoanele din gări se delesteză ușor prin acțiunea lor. Conducte, cabluri, sisteme de irigații, transformatori, tablă, vite, toate vădesc o aderență tot mai mare cu subtila lor manipulare. Ei nu cunosc granite, nici

oprelisti. Nu se codesc, ca organele de stat. Nu se raportează la Sfânta Constituție și nu fac poza de democrație. Ei sunt chiar democrație, democrația noastră cea mai valabilă, cea mai în mers. Poetul Tradem habar n-avea ce vor deveni corbii săi, ce imaginea poetică vor dovedi!

Ain citit, recent, extaziat, cum la Oradea corbii au dispărut cu... hainele ciocililor din cimitir. Mi se pare o culme a spiritului, să lasă ciocilii fără haine de ceremonie să facă față solemnității morții. M-am tăvălit de râs admirativ. La fel a face-o dacă ar subtiliza redingota primului ministru, eșarfă președintelui sau papionul domnului Rațiu. Domnul Rațiu fără papion? Dar dacă într-o zi ne pomenim că dispăr și mușta domnului Ciument? Sau un ochi al domnului Băsescu?

Nu-l-aș sfătu pe domnul Caramitru să mai riște să tragă măcar o ghilea în Biblioteca Universitară (refăcută) fiindcă a doua zi nu ar mai fi nici o carte în ruine și s-ar vinde incunabulele la Obor!

Dumneavoastră vă imaginați ce ar însemna un cutremur devastator acum în București sau în alt oraș mare din România? Până să apuce să țină autoritatea situația „sub control”, ar veni în stoluri urmașii corbilor poetului Tradem, ar buzușări leșurile, ar tăia urechile cu cercei și degetele cu inele, ar colecta dinții de aur și probabil că ar găsi o întrebuire merecologică pentru hârci și ciolane. Oricum, ar face o curățenie, pe lângă care cea a Statului ar fi o palidă umbră!

Ori dacă, Doamne ferește, ar fi vreo răzmeriță cu mâna armată, vreau război ceva? Corbii corbilor poetului Tradem ar controla de departe situația, ca niște adevarăți profesioniști ce au devenit.

Dacă să lăsăm situația excepțională și să ne bucurăm de ajutorul pe care-l dau la o explozie sau incendiu de rutină acesții bravi corbi, până în ziua apropriată în care vor face nevăzute tulumbele și cisternele pompierilor!...

DESENUL –
ÎN CENTRUL EDUCAȚIEI
ESTETICE A ELEVILOR

Conf.univ.dr. Ion N. SUȘALĂ

Intr-un articol anterior pe această temă („Opinia națională” nr. 232), subliniam meritul Fundației „România de Mâine” și, implicit, al Universității „Spiru Haret” de a fi inițiat, pentru prima dată în istoria școlii românești, încă din 1992, iar al CNEEA de a fi aprobat – funcționarea în cadrul Colegiului Universitar Pedagogic din Câmpulung-Muscel a unei secții pentru specialitatea în desen, cu planuri și programe noi, pentru alte și mai multe discipline decât cele anterioare, considerate „opționale” (insuficiente – mai ales ca număr de ore – pentru a li se acorda celor care le-au studiat și promovat dreptul de a se menționa pe diploma lor de absolvire, alături de profesie, **institutor**, și specializarea de „desen”). Pentru serile de institutori de până acum, care sunt în această situație, deși au susținut – în cadrul examenelor de filtru – și o probă scrisă la aşa-zisa **disciplină optională**, ar trebui întreprins ceva; cel puțin pentru institutorii care au „îndrăznit”, și destul de mulți cu succese notabile, să suplimească funcția de „profesor de desen” la clasele gimnaziale din școlile unde nu se vor putea alcătui niciodată catedre (norme didactice) complete de „educație plastică” (cum sunt denumite aceste ore în recentul Curriculum Național).

De altfel, și actualele planuri și programe (valabile prin Hotărâre de guvern din 1996-1997 încoace) sunt perfectibile. De pildă, chiar principala disciplină de specialitate, intitulată „studiu desenului, culorii, compozitiei”, acoperind, de fapt, trei discipline diferite, studiate fiecare în cetea un an universitar, ar trebui reformulată (în planurile îmbunătățite) mai clar și distinct astfel:

– în anul I, **grafică**: grafica de șevalet, deci limbajul și tehniciile liniei și punctului, desenului, și grafica multiplicată, gravura cea accesibilă copiilor, adică tehnici fără acizi, unele dintre ele în funcție de condițiile materiale locale, așa cum ar fi piatra de calcar – pentru litografie –, lemnul de nuc sau de altă esență moale – pentru xilogravură – etc.;

– în anul II, **pictură**: limbajul și tehniciile culorii, mai exact pictura de șevalet, inclusiv pictura în vopsire de ulei, dar și unele tehnici de pictură murală; cel puțin pentru evitarea proliferării kitsch-urilor actuale de pe peretei unor școli și grădinițe;

– în anul III, **compoziție** (în două și trei dimensiuni). Tot în această tri-disciplină este inclusă în semestrul patru o oră practică pentru coordonarea proiectului de absolvire, proiect care, extins ca număr de ore și însoțit de un text de susținere într-un număr semnificativ de pagini, ar putea fi prima formă a lucrării de diplomă pentru aspiranții la titularizare sau la remunerare prin cumul pentru orele de „educație plastică” la clasele gimnaziale. Oricum, orice proiect, oricără de limitat ar fi nu se poate concepe și analiza doar într-un singur semestr, într-o oră pe săptămână, ci măcar în trei semestre (IV, V și VI) căte două ore săptămânal.

Si celelalte spații didactice actuale ar trebui regândite. De exemplu, în loc de trei ore de curs și două (trei) de seminar (atelier) pe săptămână la „studiu dese-nului, culorii...”, activității practice ar trebui să i se aloce cel puțin cinci ore pe săptămână în toate cele șase semestre, cele trei ore de curs fiind suficiente. La fel la **modelaj**, intitulat „cunoștințe elementare de modelaj” poate și din cauza numărului de ore insuficient: în loc de două semestre, cu una-două ore de curs și o oră de seminar (atelier), sunt necesare fie două ore de curs și patru ore de atelier în aceleasi două semestre, ca în programele în vigoare, fie căte o oră de curs și trei de atelier, dar în patru semestre. De asemenea, „istoria artei”, care ar putea fi o disciplină mai amplă și mai aplicată, adică o istorie a civilizației vizuale românești și universale sau istorie a artelor vizuale și designului (evident, românești și universale), ar trebui studiată în toți cei trei ani universitari în cete trei ore de curs și două de seminar pe săptămână.

Cât privește cursul de „caligrafie” (în semestrul III, o oră pe săptămână), acesta ar trebui să se numească – prin extensie și modernizare tematică – **istoria și arta scrierii**, fie ca atare, cu două ore de curs practic timp de două semestre, fie ca un capitol distinct, intitulat la fel, în cadrul programei de grafică, inclusiv cu arondarea orelor respective. Si în legătură cu „metodica predării desenului și caligrafiei” avem propuneri; această disciplină, în conținutul căreia

trebuie să se regăsească, în forme adecvate și specifice, toate modalitățile matetice moderne viabile, validate de practica pedagogică înaintată de la noi și din lume, poate fi denumită **matematică limbajului vizual** și studiată în trei trimestre (III, IV și V), cu două ore de curs și două ore de seminar (în aceste ore „practice” ar urma să se elaboreze și să se analizeze proiecte didactice pentru fiecare „componentă” a armateticii și pentru eventuale ore de design **elementar** și de istoria civilizației vizuale, introduce optional, la decizia școlii, în ciclurile curriculare ulterioare „achișțiilor fundamentale”.

Ce alte cursuri – obligatorii și nu optionale sau facultative! – ar mai fi necesare în actualul modul de specializare pentru întregirea profilului profesional al viitorului institutor de armatetică? Le enumără: a) estetica vizualului (inclusiv, teoria și practica educației estetice vizuale de la noi și din lume); b) (elemente de) artă populară, etnologie și muzeologie (inclusiv de conservarea și prezentarea operei de artă); c) elemente de design (vestimentar, scenografic, publicitar, ambiental).

Pentru susținerea acestor renovări și completări se invoca doar un singur argument: dreptul acordat prin lege absolvenților cu diplome de a continua studiile într-o facultate sau o secție de profil (în cazul nostru: istoria și teoria artelor vizuale, pedagogia artei). Care diferențe și la ce discipline ar putea fi susținute pentru a li se echivala, potrivit Legii Învățământului, primii doi ani de studii, dacă nici titulatura actuală a acestora nu este, cu excepția „istoriei artei”, concordanță?

S-ar cununi, de fapt și de drept (pentru o confruntare productivă de idei pe tema abordată în acest eseu, soldată, eventual, cu un proiect curricular alternativ la ceea ce este deja pus în operă, pe care l-am putut experimenta atât noi, la Câmpulung-Muscel, la Colegiul Universitar, la o grădină și la o școală generală nominalizată de Inspectoratul școlar județean –, că și, sperăm, colegii noștri din celelalte filiale ale Universității „Spiru Haret”, o consfătuire ad-hoc a specialiștilor și decizionalilor implicați. Noi o propunem.

STUDENTII NOȘTRI,
POETII NOȘTRI

Conf. univ. Marian VASILE

Studentii noștri devin factori activi în societatea românească, lucrând cu succes în diferite instituții, de la parlament până la firme de stat sau private. Alii se lansează în lumea complexă a literaturii, ca, de pildă, Illeana Neamțu, studentă în anul III, Facultatea de Limbi Străine, Universitatea „Spiru Haret”. Debutează cu versuri în revista „Citadela”, publică poeme în diferite reviste, ca la 20 de ani să apară cu un volum, **Pasarea visului meu**, la Editura „Scrisul prahovean”, volum prefațat de animatorul acestei edituri, Traian Tr. Cepoiu. Surpriza e mare: o expresie simplă, până la concentrarea aforică (dar, se vede, atent și îndelung cizelată), un fond ideatic matur, implicând toate marile probleme ale omului: iubire, durere, bucurie, dezamăgire, viață, moarte etc.

O bună cultură estetică și filosofică, așa cum reiese din poeme ca **Numeai iubind**, unde iubirea e

● Puncte de vedere ● Puncte de vedere ● Puncte de vedere ● Puncte de vedere

PROTEJAREA PRODUCĂTORILOR AUTONOMI - O PRACTICĂ A ECONOMIEI DE PIATĂ

Lect. dr. Dorel AILENEI

Totuși modul integrării ce a cunoscut majoritatea ţărilor atestate în tranzitie la economia de piață pare să acopere problema conflictelor comerciale internaționale, adăpostind visătorilor frontiere comerciale comune plăină și fi suficient. De aici și lipsa de preocupare privind posibilitatea la punere a unei politici comerciale eficiente în confruntările legate de accesul la piața mondială. Stabilele performanțe privind schimbările economice externe ale României nu la baștă și lipsa unei politici economice clare privind susținerea exporturilor și protejarea producătorilor autonomi de importuri nedoreite. Se consideră tacit că o economie de piață autentică necesită o liberalizare evasională a comerțului exterior. Relativ recentele supravețuite privind importurile au doar un caracter accidental legat de angoscia deficitului bugetar și reflectă prin ele lasele lipsă politică comercială coerentă. În proiectarea de politici economice din țara noastră se omit două aspecte foarte importante:

a) economia românească nu este încă o economie de piață și cu toate eforturile ce se vor mai face nu va fi curând (numai considerarea singulară a ponderii încă foarte ridicată a proprietății de stat reprezentă un argument puternic în acest sens);

b) România este și va mai fi (înăcar pe orizont mediu de timp) o țară în curs de dezvoltare. Chiar în condițiile dublării PIB/loc. în perspectiva anului 2010 acesta nu va depăși pragul de 3000\$/loc. (la nivelul dolarului din 1997) în variantele optimiste ale previziunilor Institutului de Prognoză Economică.

Aceste elemente ar trebui să fie repere de lucru pentru orice politică economică realistă. Fiind aşadar o țară în curs de dezvoltare, cu economia în tranzitie spre economia de piață, ar fi indicat să observăm ce se întâmplă cu comerțul exterior al acestei țări. Iată ce spunea primăvara 1993 o autoritate în acest domeniu: este ironic faptul că în timp ce piețele țărilor în curs de dezvoltare sunt deschise, piețele mondiale rămân restrictive. Unde pot țările în curs de dezvoltare să-și vândă produsele lor dacă piețele mondiale nu sunt elaborate de protectionism? (William H. Draper, Administratorul Programului de Dezvoltare al ONU). Cu tot optimismul unor lideri de țările economice dezvoltate, se pare că mediul economic mondial nu este mai degajat acum după criza asiatică.

La o privire mai atentă se observă că politiciile de deschidere sunt promovate mai ales de țările dezvoltate economic și că aceste politici au o acoperire mult mai largă decât zona schimburilor economice internaționale. Dincănu de deschiderea comerțului, aceste politici recomandă liberalizarea mișcării capitalului, a măinii de lucru, a întreprinderilor și a studenților etc., inclusiv un sistem de comunicații

deschis. Prin contrast, politiciile economice care privesc spre interior pun accentul pe nevoia țărilor în curs de dezvoltare de a dezvolta propriul lor stil de dezvoltare economică și de a controla propriul lor destin. Aceasta are la bază considerente economice evidente. Comparând țările cu indivizii se va observa că țările slab dezvoltate vor corespunde tipurilor comportamentale din marketing sărac rezemnat (resigned poor), ori sărac ce luptă din greu pentru emancipare (struggling poor). Din aceeași perspectivă țările în curs de dezvoltare vor avea drept corespondent tipul individualului obisnuit (mainstream), ori cel al aspirantului (aspirer), pe când țările dezvoltate le-ar corespunde cel mai bine tipul individualului de succes (succee). S-a utilizat această comparație deoarece oricără de bine plasă în ierarhia economico-socială ar fi fautorii de politici economice, realismul și obligă să se alinieze la tipul comportamental economic care este dominant în țara respectivă. Or, se poate observa că primele patru tipuri comportamentale au orizontul aspirațional atrăs spre propria persoană. Altfel spus, problemele

economice ale acestor indivizi atrag ca un câmp gravitațional puternic aspirațiile și tendințele de comunicare/schimb cu alți indivizi.

Din perspectiva comerțului exterior, politiciile economice orientate spre interior oscilează între două cai: substituția importurilor și promovarea exporturilor.

Adeptii soluției substituția importurilor susțin că țările slab dezvoltate și cele în curs de dezvoltare ar trebui mai întâi să substituie cu producție internă produse de consum simple din import apoi să substituie o gamă mai largă de produse mai sofisticate, folosindu-se protecția unor tarife ridicate și cote pentru aceste bunuri importate. Pe termen lung se urmărește ca obiectiv dual o mai mare diversificare a industriilor autohtone (o creștere echilibrată) și în ultimă instanță o mai mare abilitate de a exporta bunuri proprii a căror producție are economii bazate, în special pe seama măinii de lucru mai ieftine, de unde rezultă prețuri mai mici decât cele mondiale.

Suștinătorii caii promovării exporturilor menționează beneficiile de eficiență și de creștere ce devurg

din comerț și din competiția liberă, importanța subvențiilor ingăduind piețe naționale cu piețele mondiale ce sunt mult mai largi, neajunsurile legate de distorsionarea prețurilor și costurilor ca urmare a protecției și aruncarea obștinile de economiile orientate spre export ale Coreei de Sud, Taiwan-ului, Singapore și Hong Kong.

In practică, diferențele dintre cele două cai sunt mai puțin pronunțate decât apar din dispute. Cele mai繁ă țări în curs de dezvoltare utilizează ambele strategii, cu nuanță în timp. Ca să în curs de dezvoltare România își arătă mai mult o politică economică bazată pe o mixtură a celor două cai. Aceasta nu presupune o renunțare totală la politiciile economice de deschidere treptată pe măsură ce economia tinde spre nivelul mediu de dezvoltare al acestor grupe de țări și pe măsură ce economia de piață devine tot mai mult o realitate. Mai mult, deschiderea este chiar foarte importantă în domeniul instituțional, cultural, științific, tehnologic și al schimbului de informații.

Din aceste motive considerăm că este necesară o delimitare a politicilor comerciale în contextul unor politici economice mai generale privind raporturile României cu străinătatea. Aceasta ar face mai ușoară definirea unei politici comerciale eficiente care să sprijine mai bine eforturile de dezvoltare economică. Abia apoi s-ar putea pune bazele unei politici economice realiste a României în raport cu străinătatea, dincolo de fobiile goanei după Uniunea Europeană, sau NATO, ori a angoaselor dinspre răsărit.

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Lipsa perspectivei asupra evoluției structurii economiei românești după ce reforma se va fi accelerat este însă descurajantă. Pentru că, în ciuda „embargoului” informațional impus de FPS, se stie, totuși, de pe acum că cele 49 de societăți comerciale condamnate la licidare aduc în PIB o valoare adăugată negativă ce depășește 1.300 miliarde lei, ceea ce înseamnă 0,5% din PIB. Este enorm dacă ne gândim că de fragil a fost PIB-ul românesc din 1997 și în acest an, în 1999 prevăzându-se o nouă scădere de -2,2%. Aceste constatări nu sunt noi. Privite doar în sine, fără a fi examineate într-o anumită perspectivă, ar fi corelate cu prioritățile economice, cu ceea ce se stie că este viabil, competitiv în economia națională? Poate fi viabilă, productivă o asemenea soluție, care scoate automat din circuitul productiv și alte zeci și sute de

intrepreneuri, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de măsură de protecție socială?

Intrepreneurii, unități ce, probabil, nu existau în viziunea „strategică a FPS-ului pentru activitatele lor? Având însă relații de cooperare cu marii datornici, ele se văd peste noapte „deconectate” de la sursele lor tradiționale de aprovizionare cu materii prime, semifabricate. Și atunci ce se va întâmpla oare? S-a gândit cineva în mod serios și la asemenea implicații, care ar putea genera situații disperate, datorită necuprinderii lor în necesarele pachete de m

ESTE POSIBILĂ DEZVOLTAREA RURALĂ FĂRĂ EDUCAȚIE ȘI CULTURĂ?

In ultima vreme, la noi se vorbește tot mai frecvent despre dezvoltarea rurală, unelelor mai mult sau mai puțin favorabile sub raport economico-social și se prescriu metode specifice, se elaborează proiecte, se contractează finanțări, se utilizază ajutoare externe, se cheamă foarte mulți bani. Dar pentru că fiecare minister, fiecare departament, chiar fiecare direcție are planuri și etape, cu obiective și metodele ei, iar despre o coordonare strategică nu mai poate fi vorba în condițiile tendințelor de autonomie centrifugă și de descentralizare haotică (spre a nu mai pomeni aici și orgoliile stabilității prin... algoritm politic), multe asemenea demersuri se anulează reciproc. Și ceea mai defavorizată rămâne mereu condiția școlii rurale pe care – culme a paradoxului – n-o ia nimănii în calcul la elaborarea proiectelor, programelor, strategiilor de dezvoltare rurală.

La Ministerul Agriculturii și Alimentației, de pildă, a fost lansat schița unui **Program Național pentru străgerea și stabilirea în mediul rural a specialiștilor și tinerilor**, prevăzut să între într-o măsură de guvernare ale actualului cabinet. Urgența unui asemenea program nu mai trebuie să fie demonstrată. Tinerețul, dar mai cu seamă specialiștii, intelectualitatea satelor au migrat masiv după anul 1989. Caracterul **național**, aşadar multilateral și integral al acestui program, este de asemenea o necesitate evidentă pentru toată lumea. Rămâne în discuție doar eficiența lui. Eficiență care depinde, în primul rând, de orientarea, de substanța lui concretă și de seriozitatea cu care este elaborat. Improvizarea conjuncturală poate fi mortală aici. La fel și inițiativele strict departamentale, dacă nu vor fi rigurose corelate sub autoritatea nemijlocită a Guvernului. Satul românesc este o entitate, o realitate organică, iar contradicțiile în care se zbate nu pot fi soluționate „pe felii”, ci printr-o abordare globală.

Din păcate, inițiativele actuale privitoare la dezvoltarea rurală nu depășesc acest caracter strict departamental. Un Program de

dezvoltare rurală are nu numai Ministerul Agriculturii și Alimentației, ci și Ministerul Sănătății, și Ministerul Turismului, și alte asemenea departamente jîntesc, prin proiectele și programele lor, la reabilitarea ruralului. Numai că în strategia de reabilitare a acestuia, **școala nu se regăsește în nici un fel**. Speranțele se pun acum în proiectele de cofinanțare externă, dar chiar **Programul SAPARD pentru agricultură și dezvoltare rurală** al Uniunii Europene, lansat pentru țările candidate la preadăre, a uitat să se refere și la învățământ. Evident, din vina partenerilor români a căror

contribuție în adaptarea acestui program european la realitățile românești este minimă. Pentru înțelegerea acestei realități, să urmărim exemplul următor.

Alături de alte țări din zonă, România beneficiază, prin acest program, de o asistență specială, din partea Comisiei Europene, asistență care, începând cu anul 2000, se concretizează și printr-o cofinanțare din partea UE pentru proiecte vizând modernizarea exploatațiilor agricole, tehnologizarea unităților de prelucrare (industria alimentară), înființarea de IMM-uri ș.a. Cofinanțarea europeană poate ajunge

până la 50 la sută din costul unui proiect. Teoretic, pe ansamblul aplicării acestui Program, României i-ar putea reveni circa 100 milioane de ECU, sună așteptătură prin care s-ar putea începe, cel puțin, soluționarea marilor probleme ale ruralului românesc. Dar această acțiune de cofinanțare a proiectelor depinde de faptul dacă ele vor fi sau nu acceptate, iar acceptarea lor se face în raport de calitatea întocmirii lor, de urgență și însemnatatea problemelor luate astfel în analiză. În cazul când asemenea proiecte nu trece examenul aprobării în fața Comisiei Europene, resursele financiare, atribuite lor inițial, pot trece la alte proiecte și, deci, pot lua calca altor țări.

Problema esențială rezultată de aici este cum să fie întocmită asemenea proiecte spre a fi aprobate.

SAPARD avansează aici 14 criterii, orânduite într-un fel de hierarhie tematică. Parcurgându-le, ușor observăm că aceste criterii-măsuri pleacă de la analiza unui spațiu-standard, așa cum se infățează sau cum este văzut el astăzi în Europa occidentală și centrală. Nuanțarea lor, eventuala restrucțurare a priorităților conținute de aceste criterii-măsuri cad, firesc, în seama părții române. De aceea se și prevede, ca măsură preliminară a aplicării Programului SAPARD în România, instituirea unui **Comitet interministerial** care să sintetizeze prioritățile rurale românești.

Ei bine, aici este nodul gordian al întocmirii unor proiecte pe deplin adecvate realităților românești. Cele 14 criterii-măsuri includ o sumedenie de aspecte, între care modernizarea exploatațiilor agricole și a unităților de prelucrare, intensificarea valorificării resurselor, înființarea de asociații profesionale, perfecționarea marketingului în producția agricolă, îmbunătățirea structurilor privind controlul sanitar-veterinar și altele, inclusiv – să reținem! – **alinierea legislației românești la cea europeană**.

Ușor se poate observa că toate aceste direcții de acțiune sunt binevenite pentru România, dar nu sunt suficiente. De ce? Pentru că ele nu includ dimensiunea educațională, culturală a satului românesc, foarte dificilă astăzi. Iar o dezvoltare rurală durabilă nu este posibilă fără această dimensiune. La întărirea mea, pe această temă, titulara Direcției generale de dezvoltare rurală din Ministerul Agriculturii și Alimentației a replicat mirată: *Cum să propunem noi o direcție de acțiune dacă ea nu este prevăzută în cele 14*

măsuri ale Comisiei Europene?

Într-adevăr, ca și este prevăzută într-oia 14 măsuri desenate, pentru țările occidentale, o asemenea problemă educațională, culturală nu există. Cum bine se știe, școala durată învățământului general și obligatoriu este de 11-12 ani, iar școlile din mediul rural răvășesc, ca dotare tehnico-materială și din punct de vedere și calificări profesionale, cu cele din orașe. Pe cădă vreme la noi este exact pe dos. Învățământul din mediul rural a ajuns la o degradare deosebită atâtitudine. Iar deosebită sare de cultură ce să mai vorbim de vreme ce multe dintre fostele clădiri culturale au fost transformate în cărciumi?

Ajungî aici, să ne oprim asupra altor probleme de principiu. Este împede că dezvoltarea rurală se infățează ca un proces complex, de neconcepție în afara educației, a pregătirii moderne a tinereturui. Dacă este așa – și așa este – nu s-ar putea acționa pe mai multe planuri? Adică prin **Programul SAPARD** să acționeze, strict, în favoarea dezvoltării rurale sub raport material, agricol, iar prin evenualele noastre programe guvernamentale să ne propunem dezvoltarea și modernizarea școlii rurale, a sănătății în mediul rural ș.a.m.d. Se poate, evident, și așa, numai că inadecvările, incongruențele, necorelările rezultante din aplicarea acestor programe în etape și în modalități diferențiate, contradictorii chiar, n-ar face decât să se bată pasul pe loc, dar cu costuri imense. Cum, de altminteri, s-au petrecut lucrurile și până azi. Din vina amintitorilor tendințe de autonomie centrifugă și de descentralizare haotică. Pe cădă vreme acțiunea concepută și desfașurată într-un front unitar, organic, coordonat, este singura care poate conduce la rezultatele dorite. În fond, nu tocmai în acest scop se cere instituirea unui Comitet interministerial, drept condiție prealabilă a aplicării Programului SAPARD?

Si apoi, dacă ne tot referim la cadrul celor 14 criterii, de ce-l ignorăm pe unul dintre cele mai importante: **alinierea, compatibilizarea legislației românești cu cea europeană**. Legislația europeană, cum aminteam, consacră un învățământ general-obligatoriu de 11-12 ani. Legea învățământului românesc a regresat acesta durată la opt ani. N-ar fi oare cazul să ne compatibilizăm mai întâi legislația școlară cu cea europeană? Pentru că, altminteri, de pe ce bază solicităm aderarea la Uniunea Europeană? De pe una subalternă?

Inadmisibil!

STAREA CRITICĂ A ÎNVĂȚĂMÂNTULUI RURAL

urban este din ce în ce mai frecvent fenomenul abandonului școlar, în mediul rural predominant fenomenul neșcolarizării, căruia î se asociază absentismul școlar. În 246 de unități școlare rurale se înregistrează fenomene de absentism, neșcolarizare, analfabetism, o parte dintre acestea fiind cauzate de reținerea copiilor, de către părinți, pentru efectuarea muncilor agricole.

Deși în mediul rural se află mai mult de jumătate din populația țării (52,9 la sută) și aproape jumătate din populația școlară (aproximativ 40 la sută), elevii nu beneficiază de o egalitate reală a șanselor, comparativ cu cei din mediul urban. Inegalitatea șanselor pentru elevii din mediul rural provine din lipsa profesorilor calificați, a investițiilor școlare, a dotărilor materiale, din greutățile de comunicare și din accesul defectos la informație. Lipsesc cu deosebire mijloacele moderne de comunicație, nu numai computerul și faxul, dar și telefonul. În școlile din mediul rural

DEZVĂLUIRILE UNUI RECENT STUDIU AL MINISTERULUI EDUCAȚIEI NAȚIONALE

funcționează 112.390 cadre didactice, față de cele 181.911 în școlile din mediul urban. Cele mai multe cadre didactice care, în ultimii ani, au părăsit învățământul provin din școlile rurale. Așa se face că cele mai multe dintre cele 15,6 la sută cadre didactice necalificate sunt din mediul rural.

A apărut astfel și se amplifică rapid un paradox foarte periculos: **despre în ultimii ani se face simțită o tendință accentuată de ruralizare a populației României, condițiile de care beneficiază unitățile școlare din mediul rural au regresat în loc să**

sprească.

Între subdezvoltarea rurală și starea precară a învățământului din acest mediu s-a instalat astfel un cerc vicios care nu poate fi depășit decât printr-o abordare globală a societății românești. Demersurile locale, izolate, „pe felii” nu dă rezultate, oricără de importanță ar fi ele. În lipsa acestei abordări globale, din perspectivă națională, nu este de mirare că, la nivelul anului 1996, 11 la sută din populația rurală nu avea educație elementară (față de 9 la sută în ceea urbană). 29 la sută din populația rurală are doar școală generală, față de 14 la sută din populația urbană, 8,2 la sută dintre copiii din mediul rural nu frecventează școala între 7-14 ani (față de 5,7 la sută dintre cei din urban). Dacă salariații cheltuiesc luni cu educația copiilor circa 4,3 la sută din venituri, părinții cheltuiesc doar 2,2 la sută din cauza condiției lor economice tot mai grele. Imensa majoritate dintre cele 1.157 școli construite din chirpici și 1.084 școli construite din lemn se află la țară. Dintre cele 1.295 de licee existente în România, în rural se află doar 185, aproape toate având profil agricol. Repetenția este cu circa 50 la sută mai mare în școlile din mediul rural. Școlile profesionale din mediul rural sunt atât de puține și de precare incă aici sunt **școlariizați de 10 ori**

mai puțini elevi decât în mediul urban. În școlile rurale de maștri sunt de 20 de ori mai puțini cursanți decât în cele urbane.

Un **Program de relansare a învățământului din mediul rural** se impune din perspectiva nu numai a faptului că reforma viabilă a școlii românești nu este posibilă cu jumătățile de măsură, ci și a condițiilor sub care România aspiră să se integreze în structurile euroatlantice. Să nu uităm că durata învățământului general și obligatoriu din România a fost regresată, după anul 1989, astfel încât acum ea se situează, cu una sau două excepții, în urma tuturor statelor europene. Dacă în această situație va continua să se adâncească și diferențierile frapante dintre nivelul educației urbane și cel din școlile rurale, o mare parte din tineretul României va fi astfel sortit condiției de mână de lucru slab calificată, cea mai ieftină de pe piata Europei unite. Așadar, un fel de paria în viitoarea societate informațională globalizată.

Mai bine să piară topul guvernării noastre decât ca numele de român să fie astfel terfelit!

Pagina elaborată de
Mihai IORDĂNESCU

IDEEA UNITĂȚII NAȚIONALE LA JUMĂTATEA SECOLULUI AL XIX -LEA

Prof. univ. dr. Nicolae ISAR

Ajutări se păstrează, o etapă definitivă în procesul de afirmație a identității naționale și românilor a fost marcată de intervalul de timp de cca. un sfert de secol, între 1834 și 1859, în cadrul căruia s-a înălțat statul național român modern, prin unirea Principatelor Române distante.

Este semnificativ în acestui privind fapul că marele istoric Nicolae Iorga a așezat întreană românilor în deceniile IV-VI ale secolului trecut sub semnul desiderabilă unitate națională, intitulând volumul IX din **Istoria Românilor**, corespunzător acestor decenii, **Unificatori**, iar în răstimpul acestor decenii, definitiv perioada premergătoare revoluției de la 1848, ca una de pregătire a Unității Principatele, primei părți a acestuia volum.

Anul 1834 trimite nu numai la sfârșitul ocupării de mai mulți ani a trupelor ruse în Principate și întrunirea acestora sub administrația românescă, ci și la data de la care ne parvîne una dintre cele mai cunoscuțe mărturii a dezvoltării ideii unității politice, a ideei de unire între un singur stat a celor două principate, Tara Românească și Moldova. Amintim, este vorba de mărturia pe care o facea la această dată un cunoscut diplomat francez, Bois-le-Comte, la capătul unei anhete în Principate. „Crearea unui Regat al Daciei care ar reuni cele două provincii mi s-a părut în filă - scrie el - expresia celei mai generale dorințe”, pe care o constatăstă atât la Iași, cât și la București.

Fără îndoială, înainte de a fi constată dorința de unire, la 1834, de către diplomatul francez, suportul logic al principiului Unirii Principatelor – trimijând la originea comună, la unitatea de limbă, de tradiții și cultură, precum și, mai ales, la identitatea de organizare instituțională – își găsesc locul, firesc, în textele celor două Regulamente Organice, intrate în funcțiune în anii 1831–1832.

De la 1834, mai ales pe fondul conștientizării pericolului protectoratului prus, ideea unității politice a românilor ajunge la ordinarea zilei: pe de o parte, ca este prefigurată de o vîgoroasă mișcare culturală, de o operă autentică de educație patriotică, care descoptură valorile trecutului și virtuile limbii naționale, punând în lumină modele, pe linii unor aspirații curente; pe de altă parte, în plan politic, ea se transformă, atunci când imprejurările o permit, în acțiunea progresivă, în luptă politică.

Dacă ar fi să indicăm, totuși, câteva din această multitudine de mărturii, ne-am putut opri, spre exemplificare, la seria întâlnirilor, din anii premergători revoluției de la 1848, dintre cei doi domnitori, Gheorghe Bibescu și Mihail Sturdza - întâlniri atestând, simbolic, dorința Unirii celor două principate și care - ceea ce este cu deosebire semnificativ - au părțit manifestări cu interlocuitorii și scriitorii din Moldo-Vlahia, din Basarabia și Bucovina, urmărind strângerea laolaltă a celor opt milioane de români, care au înfruntat până în secolul al XVIII-lea, crudele încercări istorice"; publicistul francez indică, însă, în textul său - ieșit, de altfel, din colaborarea cu tinerii patrioti români - și calea însăpăturii acestui ideal, în etape, pe măsură evoluției diferitelor împrejurări favorabile.

un evident caracter popular, demonstrând, între altele, implicarea acestui sentiment nu numai în rândul clasei politice, ci și în rândul pădurilor de jos ale societății.

„Să totuși, cum bine se spie, între acest plan, subiectiv, al conținutului necesității sunte - tot mai mult implicată, pe măsură trecerii timpului, în pădurile mai largi ale societății - și planul obiectiv, al realității concrete, distanța a fost întindeață foarte mare, cu deosebire până la Congresul de

pace de la Paris din 1856.

În fața obstacolelor insurmontabile, jinzel seama de poziția pozitivnică sau indiferență a majorii puteri europene, vîsături tehnici acomodat, într-o măsură sau alta, cu realitățile momentului; patriotismul și spiritul de sacrificiu urmăru să se înfîne strâns cu înțelepciunea și cu realismul, cu luciditatea care separă stoaia de posibilitatea reală, atingerea scopului necăutat, de fel, moderarea și comprensia programistică, acasă

Uniri, prin călărea ideii în cugete, ceas cu ceas, prin infăptuirea unității morale, care trebuia să precedă momentul infăptuirii unității politice. „Tînta noastră, domulor – sublinia Bălcescu –, socotesc că nu poate fi alta decât Unitatea națională a Românilor. Unitate mai întâi în idei și în sentimente, care să aducă apoi cu vremea Unitatesa politică, care să facă din munteni, din moldoveni, din bîsăreneni, din bucovineni, din transilvăneni, din maramăneni, din cizejovenieni, și încă un trup politic, o nație românească, cu stat de stat, cu drepturi și obligații, cu suveranitatea națională.”

Pe liniile împăcării politice, a avut un comportament lucid, s-a lăsat în fază și finală, cunoșterea proiect al lui I. Cîmpeanu, din anii 1838-1839, de realizare a constiției politice; ceea ce se propune era să -stat național unitar și

dependent, inclusând și Transilvania, având în frunte un domn întunecat, care trebuia să fie Iosif Câmpineanu – era un proiect pe cît de grandios, pe atât de utopic. Oi, Câmpineanu și adeptii lui ajung

ele vor ajunge convicții puternice pentru majoritatea naștelor" (C. Bodai, 1848 la Români, t.I, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 319-320).

Și în desfășurarea revoluției românilor din Transilvania, din 1848-1849, constăteam dublul aspect a afirmării ideii unității naționale, și, în sprijn, deci, cobeazării inevitabilității din planul idealului în planul realităților. În marcia adunare de la Blaj din mai 1848, cunoscută ca reper verbală, „**Noi vrem să ne unim cu Tara!**”, ieșită din glasul mulțimii, mărturiscea existența acestui ideal.

Înțelepciune, realism, luciditate, pe lângă patriotism și spirit de sacrificiu au caracterizat activitatea liderilor revoluției de la 1848, pe parcursul desfășurării evenimentelor, în Moldova și Târâ Românească, în Transilvania, Banat și Bucovina.

Pe terenul realităților, o asemenea tactică era singura posibilă și chiar dacă, pentru moment, la 1848, ca a eșuat, era destinată să triumfe peste mai mulți ani, în condițiile declanșării războiului Crimeei.

planul ideatic al aspirațiilor de unitate și independență națională, pe de o parte, și planul posibilităților de înfăptuire, al realităților concrete – la 1848 și în perioada imediat următoare – distanță dintre acesti planuri rămânea imensă.

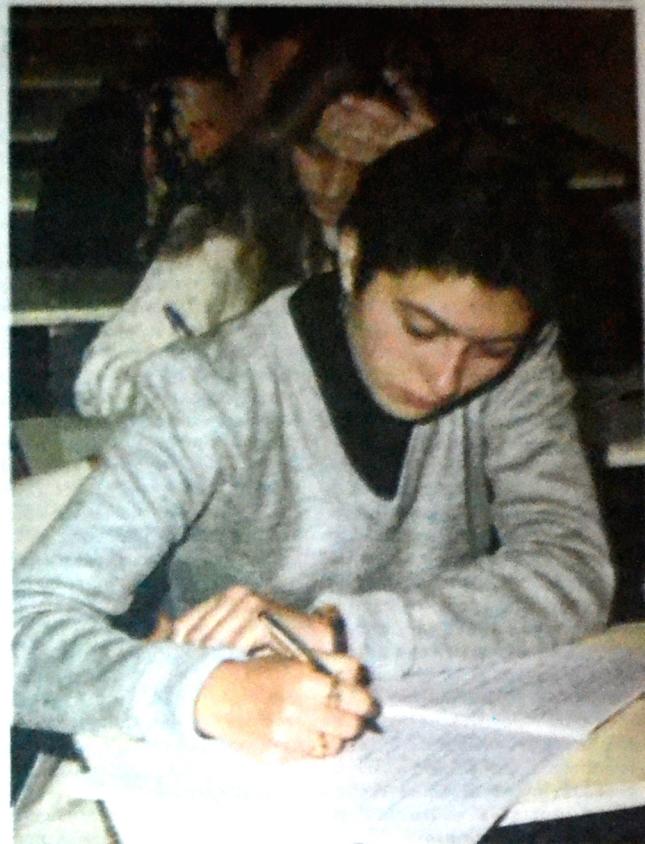
Că, înainte de 1848 și în răstimpul revoluției, idealul unității naționale depindea, cu un stat unitar cuprinzând toate provinciile locuite de români, prinsese în contur, o atestă, indubitatibil, numeroase marturii, începând, de pildă, cu textele lui Felix Colson, celebrul colaborator al lui I. Câmpineanu, din anii 1838-1839; între altele, de pildă, acesta observa că românii din Transilvania au viitor, în sensul că „nutresc speranța de a se uni cu frații lor din Moldo-Valahia”, că ideea unirii se răspândește tot mai mult în rândurile lor (Ve l'état présent et de l'avenir des Principautés de Moldovie et de Valachie).

Principalele de Moldovă și de Vlașie, Paris, 1839, p.265-266). Un alt publicist francez, prieten al românilor, H.Desprez, într-un cunoscut eseu, publicat în „*Revue des Deuse Mondes*”, în ianuarie 1848, în numele revoluționarilor români, enunță idealul acestora de unitate națională deplină: „**Mișcarea românească** – scrie el – constă în activitatea politică a intelectualilor și scriitorilor din Moldova-Vlașia, din Basarabia și

Milioane de români, din Basarabia și Bucovina, urmărind strângerea laolaltă a celor opt milioane de români, care au înfruntat până în secolul al XVIII-lea, crudele încercări istorice", publicistul francez indică, însă, în textul său – ieșit, de altfel, din colaborarea cu tinerii patriotic români – și calege înfăptuirii acestui ideal, în etape, pe măsura evoluției diferitelor împrejurări favorabile.

În seria unor asemenea mărturii se află, înainte de toate, desigur, textul binecunoscutie cuvântării jinută de N.Bălcescu la Paris, în fața celorlăți tineri revoluționari români, în noaptea de revoluție, 1846/1847 – text constituind un adevarat giuvaier al gândirii politice de la 1848 – în care unitatea națională este definită ca jumătatea lui Iustinie nostrilor români și în care

supremă al puterii patrioților romani și în care, pe de altă parte, găsim formula apelului la luciditate și realism, la pregătirea viitorului. Unii, prin călărea idei în cugete, ceas cu ceas, prin înfăptuirea unității morale, care trebuie să precocădă momentul înfăptuirii unității politice. „Tintă noastră, domnilor – sublinia Bălcescu –, societatea că nu poate fi altă decât Unitatea națională a Românilor. Unitate mai întâi în idei și în sentimente, care să aducă apoi cu vremea Unitatea politică, care să facă din munteni, din moldoveni, din băsilenieni, din bucovineni, din transilvăneni, din blajenieni, din enjoverzieni, să facă un trup politic, o națiune românească, sa devină ceapte milioane de români. (...) România nu dă este stenagi nostru, supădănuștre trebuie să chemăm pe teții români!”. Calea de acție?... „Practică-vîță”, propagandă prin scris, prin graffitii și acelor idei, până atunci, până când

**DEZBATERI LA
UNIVERSITATEA „SPIRU HARET”
DESPRE UNIREA DIN 1859**

În numărul anterior al revistei noastre am publicat, în rezumat, comunicările susținute de participanții la simpozionul **Facultății de Istorie** consacrat aniversării Unirii din 1859. Publicăm în această pagină, un rezumat al comunicării susținute de prof. univ. dr. N. Isar, precum și al dezbatelerilor care au avut loc.

Academicianul **Ştefan**
ŞTEFĂNESCU: Merită să exprim un
cuvânt de prețuire pentru inițiativa
organizării acestei acțiuni remarcând
faptul că evenimentul este cu atât mai
valoros cu cât se desfășoară chiar în
ziua nașterii marchui poet național
Mihai Eminescu, a cărui opera
genială este străbătută și marcată
uneori de accente dramatice de
nepieritoarea idee de unitate
națională. De altminteri, se află în
tradiția românească, marcarea marilor
evenimente istorice, deși sunt voci
care consideră că asemenea momente
au căpătat un caracter patriotic, că nu
ar aprofundă din punct de vedere
științific evenimentele. Dar îată,
conducerea Universității "Spiru
Haret" a pornit, dimpotrivă, de la
nevoia continuării acestei tradiții
demne și nu de la întreruperea ei,
dintr-un motiv onorant, care nu ne
poate face decât cinste.

Cum să nu fie rememorați tocmai acei factori care au deschis drumul spre modernizarea României, nu cu o țară analfabetă, înrobită, cu o jără aservită, cum remarcă prof. univ. dr. Damian Hurezeanu, în interesanta sa comunicare. A existat într-adevăr o elită, care cu înțelepciune și inteligență a folosit contextul internațional pentru a relansa progresul social al țării. Fără o reformă agrară, care a redat părăsunii român sentimentul de libertate, de demnitate, care fără proprietatea nu poate exista, acest proces nu ar fi fost de conceput. Tot atât de importanță, de indispensabilitate a fost și reforma instituțiilor publice.

Prof. univ. Liviu BRUMARU: Muzicienii români au avut un rol important în promovarea și menținerea

perenității ideii de unitate națională – atât de dragă românilor. Însuflarend și indemnând prin muzica lor scrisă pe versurile nemuritoare ale unor mari poeți români – Mihai Eminescu, Vasile Alecsandri, compozitorii precum I. Vidu, Gh. Dima, Sabin V. Drăgoi, Alex Flechtenmacher le-au dat o forță irezistibilă. În acest mod aparte muzicienii au dovedit – de-a lungul timpului – că sunt mari patrioți, ei suferind cu demnitate opresiunile străine, la fel ca și alții intelectuali români, unii dintre ei cunoscând chiar și umilișorul, degradantul regim al închisorilor în care au fost aruncați de horthystii unguri.

Acesta este de fapt și mesajul pe care îl adresăm tinerilor, studenților noștri, care au dreptul și obligația să cunoască destinul, uneori atât de dureros, al marilor compozitori români.

Ing. Mihai BUCIU: Unirea Principatelor Române a determinat și o creștere însemnată a schimburilor comerciale și o dezvoltare a economiei în general. În a doua jumătate a secolului al XIX-lea încep să apară și să se dezvolte unele ramuri industriale. La ființă Școala de poduri și șosele din București, care ulterior se transformă în Școala politehnică, azi Universitatea Politehnica București.

Arhivele naționale conțin un volum imens de date și documente care ilustrează modul în care au apărut și s-au dezvoltat diversele ramuri ale industriei românești și o dată cu acestea științele și tehniciile din diverse domenii. Dar, din păcate, contribuția savanților și inginerilor români la realizarea unității naționale este foarte sumar prezentată.

EDUCAȚIA, CULTURA ȘI CONȘTIINȚA NAȚIONALĂ

(Continuare din pag. 1)

la condițiile concret istorice ale țării, de la cerințele dezvoltării ei în rândurile popoarelor lumii. Așa au fost Mihai Eminescu și Titu Maiorescu, Spiru Haret și Dimitrie Gusti sau Petre Andrei, pentru a numi doar câteva dintre personalitățile românești ce au dat strălucire culturii naționale și au acționat consecvent pentru organizarea și desfășurarea educației naționale, implicit pentru afirmarea construcțivă a conștiinței naționale.

În privința concepției asupra politicii culturale și a educației în general, au o semnificație aparte ideile expuse de Petre Andrei într-o conferință publică din anul 1932, intitulată "Politica culturală a nouului stat român". "Statul românesc în forma sa de astăzi a avut de la început de realizat o întâi mare: unitatea culturală și spirituală a tuturor provinciilor".

Teza de la care pornea Petre Andrei, evident valabilă și astăzi, era aceea că "valorile culturale sunt supratemporale; ele au viață eternă și în comparație cu toate celelalte sunt cele mai înalte. Ceea ce se poate deduce din aceasta este strânsa legătură reciprocă dintre economie, politică și dezvoltarea culturală. De aceea, statul, care este forma cea mai înaltă de organizare a vieții politice sociale, are datoria firească de a se ocupa de organizarea culturii, are datoria să cerceteze posibilitățile de creație a valorilor culturale".³⁾

Cu atât mai mult, în actualele condiții complexe, ale tranzitiei și aspirației spre integrare europeană, procesul educativ din țara noastră, sub cele mai diverse forme ale sale, nu-și poate defini obiectivul strategic decât pornind consecvent de

la ideea promovării și asimilării, de către căt mai mulți cetățeni, a valorilor trainice, perene, ale culturii naționale și universale. De o complexitate uneori nebună și neanticipată opera de educație, de instruire continuu se răstreng asupra tuturor cetățenilor. Pentru fiecare dintre ei, a fi cultivat însemnat a depune personal eforturi și a fi sprijinit de către structurile organizate ale societății pentru a reuși o sinteză originală a insușirilor naturale, a cunoștințelor dobândite, a diferitelor modele umane întâlnite în viață, a deveni conștient de aspirațiile sale și a utiliza experiența pentru a le realiza căt mai bine, a se integra sistemelor de valori și de reprezentări ale mediului său social, participând activ la viața socială, cum preconiza un prestigios sociolog⁴⁾.

De fapt, în orice etapă a dezvoltării sale, statului îi revin îndatoriri specifice în asigurarea educației naționale, în utilizarea mijloacelor materiale și valorificarea tezaurului cultural-istoric propriu, pentru formarea unor cetățeni activi, capabili să contribuie la progresul și prosperitatea individuală și colectivă a acestora. Este însă de observat că, în prezent, în procesul complex și contradictoriu de reformă, de modernizare și eficientizare a diverselor domenii ale vieții sociale, s-a ajuns la situații și poziții unilateralere, birocratice, minimalizatoare. Spre exemplu, în domeniul învățământului, sub pretextul descongestionării programelor școlare, o serie de cunoștințe despre istoria și cultura națională au fost trecute în subsidiar, eliminate chiar din manuale; nu mai puțin nociv în plan cultural-educativ este tendința și practica reducerii drastice a orelor de limbă română de

la unele școli, fără a mai vorbi de anomalia că unitatea consideră această disciplină un obiect de studiu "oarecare", subapreciind obligativitatea studierii ei în școală. Or, limba română nu este numai limba oficială a țării, a statului "național, suveran și independent, unitar și indivizibil", cum îl consacră Constituția, ci și mijlocul esențial de comunicare și conviețuire a tuturor cetățenilor țării.

În ceea ce privește componentele sistemului educational, în diversitatea structurilor și activităților lor caracteristice, motivația și eficiența lor socială se bazează pe concordanța dintre activitățile desfășurate și interesul național. În acest sens și în acest spirit, integrată unor ascemenea structuri, parte activă a societății civile, Fundația "România de Mâine" are drept scop esențial - pe care îl urmărește cu consecvență - cultivarea și promovarea consecventă a valorilor trainice, perene ale culturii naționale și universale, contribuind la dezvoltarea învățământului, științei și culturii, asigurând, în organizarea sa, condițiile și cadrul necesar pentru dezbateri publice constructive și confruntări de idei de larg interes național.

Experiența Fundației, ca organizație neguvernamentală, pledează pentru aplicarea cu consecvență Legii 21/1924.

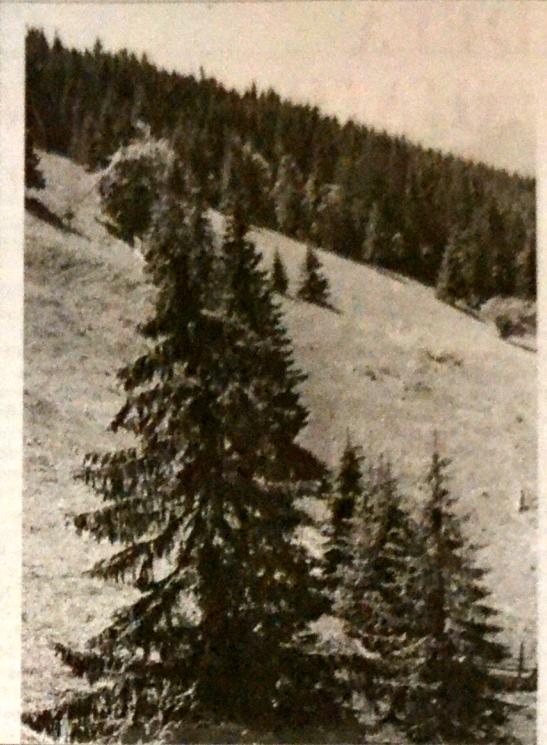
În prezent, încercările de modificare a ei ar putea afecta principiul non-profit, temelia însăși a Legii, și - ceea ce ni se pare și mai grav - ar putea crea posibilitatea de a folosi drept acoperire pentru desfășurarea unor activități ilicite, sfidând, în acest mod, atât justiția, cât și morală.

1) În "Cultura română și politicianismul", studiu critic și istoric dar și programatic-optimist, în demnitate "să avem încredere" în forța de creație a poporului român.

2) Tudor Vianu, "Studii de filozofie culturală", Editura Eminescu, București 1982, pag. 279.

3) Petre Andrei, "Opere sociologice", vol. II, Editura Academiei, București, 1975, pag. 225.

4) P.H. Chombart de Lauwe, "Cultura și puterea", Editura Politică, București, 1982, pag. 80.

NOU la
Editura Fundației
"România de Mâine"

UNIVERSITATEA "SPIRU HARET"
ION FLORIU
FILOSOFIE

UNIVERSITATEA "SPIRU HARET"
PAUL TANASE
LUMINIȚA ANDREU
Asigurările sociale de sănătate din România

UNIVERSITATEA "SPIRU HARET"
LEONIDA RADU VICTOR MANOLE
Studiu de rezabilitare: învățământul, instruirea, instrucția și formarea unei societăți comerciale agricolă-industriale

La izvoarele științei agricole românești

(Continuare din pag. 1)
a Academiei Mihăilene (1835), iar mai târziu la București a Societății Academice Române (1867), întâlnim printre membrii acestora figuri care au lăsat în literatura de specialitate numeroase lucrări cu privire la agricultura vremii, dintre care ne vom opri, mai întâi, la două personalități: **Ion Ionescu de la Brad** (1818-1891) și **Pătru S. Aurelian** (1835-1909). Amândouă aceste ilustre personalități și-au desfășurat studiile în Franță și și-au completat studiile prin numeroase călătorii în Germania, Austria, Elveția, Turcia, Grecia etc.

Ion Ionescu de la Brad - spune acad. V. Malineschi - a avut o contribuție cu totul deosebită la răspândirea și acreditarea numară a cunoștințelor agronomice, ci și a celor economice, statistică și contabile. El a înțeles specialitatea lui de bază nu numai ca și disciplină tehnică, ci și ca o adevarată știință socială, iar lecțiile sale sunt pătrunse de un suflu nou. Prin ale sale monografii asupra agriculturii din județele Dorohoi (1866), Putna (1869), Mehedinti (1868), el a făcut conexiuni între economia agrară și sociologia rurală, anticipând în acest fel direcția de dezvoltare a cercetărilor economice spre social și interdisciplinar.

A fost primul profesor de agricultură în învățământul superior, frecventat de tineri din toate provinciile locuite de români. Prin scrierile sale a pus bazele plinpei soluii, ca și ale altor discipline. Înaintea lui Dokucacesev, prin studii teoretice și practice a ajuns la concepția naturală a formării soluiorilor agricoli sub influența climei, subliniind faptul după care cainățile soluiorilor variază cu climatul zonei, idee ce

multe reviste printre care: "Revista științifică" (1870-1882), "Economia Națională" (1875-1884), "Economia Rurală" (1876-1884).

În scrierile sale, o atenție deosebită a constituit-o problema „dezvoltării industriale” „Existența industriei - spunea el - este condiția de viață pentru toate popoarele libere și civilizate, și nici că se poate concepe o civilizație temeinică, fără ca agricultura să fie completată prin industrie” (1). „Lipsa unei industrii naționale este la timpul de față o cauză de slabiciune economică pentru țară, iar în viitor o amenințare pentru interesele cele mai vitale” (2).

Ei a fost inițiatorul Legii repausului dominic (1897).

Ei a contribuit puternic la organizarea întregii noastre economii naționale, în a doua jumătate a secolului XIX-lea. „Nu a fost mănat de dorul succesorilor trecește, ci a urmărit, cu răbdare, calea sănătoasă și sigură a muncii încordate, în care modestea se întrece cu perseverența, rezultatele care nu întârziat să vină” (3).

Cu acești strălucitori precursori, știința agricolă românească avea să înregistreze succese remarcabile, de rezonanță mondială, în secolul pe care-l încheiem. Dar despre acest aspect, într-un articol viitor.

1. Economia Națională nr. 1 din 15 ianuarie 1890

2. Aurelian S.P., Cum se poate fonda industria în România. Industria română față de libertatea comerțului de importație.

3. Brătianu C.I., 1909, P.S. Aurelian, Omul și opera, Rev. "Economia Națională" nr. 1

Reflectii apolitice

ECONOMIE

ȘI ADEVĂR

Caius Traian DRAGOMIR

Moto: „De ce la noi mint toți,
toți până la unul ?”

F.M. Dostoievski

Pentru Socrate, ca și pentru Platon, binele și adevarul sunt una; răul nu este altceva decât ignoranță. Informația este negentropie, dezinformarea, ca dezadaptare, injectează entropie. Conceptele platonice de adevar și bine, teoria asupra relației lor, conexiunea dintre informație și ordine în lumea modernă se aplică impecabil în economie. Problema pe care încerc să o pun acum nu este însă aceea a adevarului la nivelul deciziilor economice și nici aceea a informației incorporate în sistemul economic – este vorba de ceea ce probabil cu mult mai important decât aceasta: factorul uman drept element care determină funcționarea pozitivă sau eșecul economiei.

In procesul economic omul are în față următoarele variante de comportament: să introducă în activitate un anumit capital, pe baza căruia urmează să se producă; să mențină – deci să dea o anumită formă, cunoștință și așteptări, unei anumite materii – creând obiecte sau desfășurând acte utile (servicii); să conceapă forme obiectuale noi, care să își dovedească ulterior utilitatea (invenții); să organizeze un ansamblu productiv. El mai poate încerca să agresioneze și să prade. Ca urmare a tuturor acestor activități, omul așteaptă un anumit venit; pe seama acestui venit, el achiziționează bunuri care îl satisfac necesitățile primare, sau unele dezvoltate culturale. Toate acestea sunt lucruri banale – important este faptul că pentru desfășurarea oricărui dintre aceste acte subiectul uman trebuie să stie și să vrea. A sătineamă a fi educat; a vrea revine la a fi motivat. Nevoia educației forței de muncă, a corpului managerial și a inițiativelor posesorilor de capital nu mai necesită noi argumente. Este evident că educarea stă la baza succesului economic al principalelor state dezvoltate – cu o singură condiție însă: motivarea satisfăcătoare. Voința este o consecință a satisfacției obținute ca rezultat al participării într-un punct sau altul, ori în mai multe din punctele unui sistem economic în funcțiune. Întrebarea ce apare acum este: care sunt dimensiunile satisfacției umane, derivată din procesul economic?

Răspunsul general este deosebit de simplu: dimensiunile satisfacției sunt dependente de cultura dominantă – și generalizată – într-o civilizație. Valorile atestate persoanei diferă mult de la o societate la alta – ele sunt însă, de fiecare dată, exprimate în forma stratificării sociale. Variile societății acumulează un excedent al valorilor recunoscute și dorite în respectiva civilizație, pe când straturile inferioare se caracterizează prin un deficit major relativ al respectivelor valori. Societății diferite, în contact, pot să se dovedească în ansamblu stratificate, astfel încât răstăciunea unei societăți să corespundă unui statut relativ jos din ierarhia unei alte societăți, care apreciază valorile stratificatoare. Satisfacție și deci motivare încearcă să stabilească unui raport convenabil între implicarea persoanii în procesul economic și valorile care acopera sunt acese. Este de observat însă că valorile, prin distribuția lor socială, formează un pachet. O primă problemă de motivare este constatarea corectă a pachetelor de valori, în funcție de separarea individuală către

valorile încă mai înalte. Astfel, dacă averea, inclusiv evoluția socială datorată acestora se asociază unei anumite umiliri, sau cel puțin submisiuni, atunci motivația într-o anumită civilizație se poate dovedi ratată. Ceea ce se poate constata în cazul societăților dinamice, evolutive economic și caracterizate printr-un net succés istoric este o certă armonie a valorilor care însă se participă la activitatea economică. Faptul poate fi dedus, de exemplu, din lucrarea remarcabilă a lui Alain Peyrefitte (din 1995) **Despre miracol în economie**, care analizează cauzul Olandei clasice, al Angliei imperiale, al Statelor Unite și al Japoniei moderne. O societate activă, în plină dezvoltare are următoarele caracteristici: mobilitatea socială, căutarea și acceptarea nouării, toleranță, omogenizarea socială, instruirea, legitimitatea politică, autonomia economică, participarea maselor în economie, asigurarea sănătății, o natalitate echilibrată, organizarea rațională a resurselor alimentare și controlul violenței. Este evident că într-o asemenea societate ființa umană se poate împlini armonios, în sprijinul unor valori potrivit asociate.

Indiferent de caracterul echilibrat, armonios sau, dimpotrivă, dizonomic, a ceea ce am numit pachetele valorice la care are acces ființa umană, problema motivării poate fi privită în două moduri. Însuksesul economic poate fi factorul de motivare negativă – prin degradare socială (exemplu: somajul, pierderea averii, destituirea din funcții de conducere) – sau, invers, succesul se însoțește de obținerea unui avans al condiției sociale, de o mai largă și o mai clară valorizare personală. Este sigur că motivarea pozitivă este cu mult mai eficientă economic decât cea negativă, dar în majoritatea societăților funcționează ambele, chiar dacă în măsuri diferite. Ludwig von Mises, în carteasă **ACTIONEA UMANĂ** (1949, numeroase ediții ulterioare), dezvoltă pe larg problema stimulării pozitive – și nici măcar exclusiv materiale –, deci a motivării demne a muncii. Putem deci aprecia că principaliii factori motivaționali ai actului economic uman sunt: armonia axiologicală în cultura respectivă și adaptabilitatea progresului social bazat pe efort economic, inițiativă, inovație și muncă. Secundar, funcționează penalizarea socială pentru eșec. Care este elementul major care suprime motivația economicului prin indiferent care dintre aceste căi? **Minciuna, disprețul față de adevar, falsitatea – neconsiderarea adevarului ca valoare centrală a existenței umane.** Cultura grecă-latinală este prima care atriește adevarul nu doar rolul de principală valoare – și sursă a binelui –, dar și acela de bază absolută a comunicării interumane. În confucianism, ca și în naosim, adevarul este de asemenea căutat, dar el nu mai constituie obligația inalienabilă a comunicării. În toate doctrinele și sistemele presocratice sau necreștiene adevarul are caracterul unei valori exclusive, a elitelor, iar binele constă din deținerea de la adevar: „poporului să-i întrezi oasele și să-i golești spiritul” (Tao Te King). Dumnezeul creștin este însă „calea, adevarul și viața”.

Tările eșecurilor economice, tările invadate de comunism sunt acelea în care minciuna este un fapt social ubicit. „Scrisorile” marchizului de Custineau, în prima jumătate a secolului

trecut, o atmosferă de minciună morală și intelectuală în Rusia, pe care numeroi nu au putut o deosebi substanțială de aceea în care noi, români, trăim și încrezim totuși să creăm ceva asta. Dostoievski se referă, în 1873, la minciuna în Rusia, la extinderea ei grotescă, în termeni perfect potriviti României actuale și, probabil, multor altor țări ale zonei sau ale lumii. Minciuna, variabilă de larg distribuită, a distrus efectul favorabil asupra lumii, produs de revoluția din decembrie 1989; minciuna, într-o permanentă invazie, face ravagii în ultimii cățiva ani. Minciunile principale – care au făcut carieră după 1989 – au privit natura regimului communist, natura regimului interbelic din România, cât și a perioadei antonesciene, Revoluția, programele de reformă, perspectivele sociale și culturale ale țării, competențele tehnice și manageriale. Caracterul inapoiat al existenței politice românești se vede din cantitatea de minciuni lansate în campanii electorale – echivalente cu acelea din alegerile engleză din perioada Dickens, franceze din primii ani ai Republicii a III-a, americane din vremea lui Mark Twain. Minciuna publică produce ineficiență economică, neliniște socială și preschimbă democrație în iluzie.

Nimeni nu a plătit încă daunele materiale unor muncitori, investitori sau inovatori ale căror opțiuni au luat ca bază

de programare a activităților promovate electorală înfricoșătoare. Numărul nu a plătit înăuntru morale unei societăți dezechilibrate prin afirmație, fără acoperire, cu privire la viitor, ale politicienilor. Înăuntru putin oamenii politici înțeleg că o alegare facută în funcție de minciună delegitimă orice autoritate. Voalul popular nu legitimează o conducere decât în măsură în care mandatul – oricum parțial – a suveranității populare nu este corupt. Corupția se produce cu egală nocivitate prin forță, prin fraudă electorală și prin minciună. Problema care se pune este însă de ce crede poporul român în minciuna – fie că aceasta se numește Cartas, SAFI, sau program electoral de succes? Pentru că el însuși – poporul – nu a condamnat încă irrevocabil și nu a inclus din sinea sa cu totul minciuna. Ea are încă o oarecare atracție, chiar în categoriile cele mai denime ale populației noastre. Nu trebuie uitat însă că minciuna este alternativa dezastroasă a muncii, investiției și invenției – singurele elemente ale succesului economic.

Poporul român și-a exorcizat frica; atunci când va alunga din existență sa și minciuna – aceea publică, aceea extinsă după modelul descris de un Dostoievski – va accede rapid la prosperitate, pentru că motivarea efortului economic va deveni firească și generoasă.

UNIVERSITATEA DESCRISĂ SI ÎNVĂȚĂMÂNTUL LA DISTANȚĂ

Prof.univ.dr. Ștefan COSTEA

Permanetizarea educației, necesitate generată de continuă dezvoltare a științei, tehnologiei și culturii, în corelație cu exigențele dezvoltării sociale s-a constituit astăzi într-un domeniu distinct de preocupări, atât pentru educator, cât și pentru factorii sociali de decizie.

Pe acest traseu, de-a lungul vremii s-au înregistrat multiple discuții și complexe inițiative menite să coreleze și să asigure o continuitate firească între instituțiile școlare dedicate formării și pregătirii generațiilor tinere și cele destinate „educației adulților”.

Una din cele mai recente o reprezentă „învățământul la distanță” și „universitatea deschisă”, care au devenit în zilele noastre o direcție majoră de evoluție a sistemelor de învățământ și educație. Problematica acestui tip de instruire și de educație a constituit o temă majoră a dezbatelor din cadrul celei de la IX-a Conferință Anuală a Alianței Universităților pentru Democrație, desfășurată la Nitra-Slovacia, la începutul lunii noiembrie 1998. Discuțiile s-au purtat pe baza analizei unor preșuiri sporite asupra vieții individuale și sociale, specifice realităților sfârșitului de secol și de mileniu.

Cățiva factori explicativi ai acestei evoluții prezintă un interes, nu numai științific, ci și practic. Primul dintre aceștia îl constituie noul concept de „intrare deschisă” în învățământul universitar, accesibil tuturor persoanelor în vîrstă de peste 18 ani, care doresc să facă studii superioare, în oricare din ramurile și domeniile învățământului superior, începând de la matematică, fizică, chimie și până la științele socio-umane sau arte. În această perspectivă, înscrisea la studii nu este condiționată nici de studiile anterioare și nici de diplome sau alte documente școlare de atestare a studiilor precedente. Locurile în Universitate sunt ocupate strict în ordinea înscrerilor înregistrate oficial de către serviciile Universității.

Pentru ca această practică să nu afecteze standardele pregătirii studenților,

profesionale active a celor interesați. În primii ani de funcționare, cursurile Universității au fost urmate, în principal, de cadre didactice cu studii medii. Ulterior, acestora li s-au adăugat studenți din zone și domenii profesionale multiple, ajungând a acoperi toate profilurile de formare universitară. Astfel încât de la 24000 de studenți în anul 1972, numărul acestora a atins cifra de 200.000. Treptat, învățământul deschis, la distanță a reușit să se afirme ca o alternativă validă, la cel „cu frecvență”, reliefând chiar și unele avantaje distincte, în condițiile apariției unor preșuiri sporite asupra vieții individuale și sociale, specifice realităților sfârșitului de secol și de mileniu.

Cățiva factori explicativi ai acestei evoluții prezintă un interes, nu numai științific, ci și practic. Primul dintre aceștia îl constituie noul concept de „intrare deschisă” în învățământul universitar, accesibil tuturor persoanelor în vîrstă de peste 18 ani, care doresc să facă studii superioare, în oricare din ramurile și domeniile învățământului superior, începând de la matematică, fizică, chimie și până la științele socio-umane sau arte. În această perspectivă, înscrisea la studii nu este condiționată nici de studiile anterioare și nici de diplome sau alte documente școlare de atestare a studiilor precedente. Locurile în Universitate sunt ocupate strict în ordinea înscrerilor înregistrate oficial de către serviciile Universității.

Pentru ca această practică să nu

afecteze standardele pregătirii studenților, este faptul că, după un sfert de veac de funcționare, rezultatele universității deschise și ale învățământului la distanță au impus recunoașterea generalizată a valorii profesionale a absolvenților săi, care, prin eforturi susținute și sistematice, autodisciplină și aplicații, se situează peste nivelul standardelor cerute de modul tradițional de studiu universitar. Și, ceea ce este la fel de important, mulți dintre ei devin „studieni de cursă lungă”, care nu vor înțelege să învețe și să cearțeze, din moment ce, pe parcursul a cătorva ani de studiu, au asimilat un mod coerent și eficient de muncă intelectuală, ce, pe parcurs, are sens de a se transforma dintr-o obligație și necesitate, în plăcere.

Un alt doar factor important îl reprezintă modul specific de raportare a adulților la obligațiile și sarcinile universității, caracterizat prin **angajare autentică**, rezultată din faptul că, alegeră calea studiilor deschise, ei sunt obligați să facă multe sacrificii, de toate felurile, fără profund interesă în a-și adapta stilurile de viață la exigentele unei corelații organice, eficiente a întregii lor activități profesionale, sociale, a vieții familiile etc. cu exigentele studiilor universitare.

Al treilea factor îl constituie **flexibilitatea stilurilor de învățare**, acești studenți având posibilitatea de a studia oriunde și oricând, din moment ce dispun de instrumente și materiale individuale de studiu, pentru fiecare disciplină sau curs, incluse în planurile de învățământ. La care se adaugă posibilitățile pe care le au de a transpune ideile și concepțele pe care le asimilează în practică imediată a activităților profesionale și, în special, în domeniul managementului, în care, atât studenții, cât și organizațiile care îi sponsorizează pot constata direct creșterea autoincrederii și a eficienței celor ce studiază și învăță din contactele pe care le au cu specialistii supernoți calificați din domeniul lor de activitate.

Există și un alt patrulea factor explicativ al succesului acestui tip de învățământ: relația dintre **costuri și beneficii** ce pot rezulta dintr-o investiție de acest gen, în educație. Ca urmare a faptului că în acest sistem studiu se realizează în cca mai mare măsură acasă sau la locurile de muncă ale studenților, ei nefinind obligați să vină la universitate decât cel mult lunar, pentru activitățile „tutorial” și unele cursuri, în centre apropiate de domiciliul sau locurile lor de muncă, și că profesorii sunt specialiști care lucrează numai cu norme reduse în universitate, ansamblul costurilor acestui tip de învățământ este mult mai mic decât al învățământului obișnuit.

Valorificarea acțiunii pozitive a acestor factori implică finanță și inovații, atât în organizarea, desfășurarea și managementul procesului de învățământ, cât și în evaluarea rezultatelor sale. Acestea se constituie în domeniul esențial ale sistemului, pe care nu le putem discuta în cadrul de față.

Ceea ce se impune a fi subliniat acum este faptul că, după un sfert de veac de funcționare, rezultatele universității deschise și ale învățământului la distanță au impus recunoașterea generalizată a valorii profesionale a absolvenților săi, care, prin eforturi susținute și sistematice, autodisciplină și aplicații, se situează peste nivelul standardelor cerute de modul tradițional de studiu universitar. Și, ceea ce este la fel de important, mulți dintre ei devin „studieni de cursă lungă”, care nu vor înțelege să învețe și să cearțeze, din moment ce, pe parcursul a cătorva ani de studiu, au asimilat un mod coerent și eficient de muncă intelectuală, ce, pe parcurs, are sens de a se transforma dintr-o obligație și necesitate, în plăcere.

Revista se poate procură prin abonament la toate oficiale poștale din țară. În Catalogul RODIPET, revista se regăsește la poziția 2.256.

Costul unui abonament trimestrial este de 8.400 lei.

De asemenea, solicitări de abonamente se pot adresa redacției, cu plată prin mandat postal sau dispozitiv de plată pe adresa: Fundația "România de Mâine", Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sectorul 4, București, Cont 451.00.972-B.C.R.-S.M.B.

Machetarea computerizată și tiparul executate de LABORATORUL DE TEHNOREDACTARE ȘI TIPOGRAFIA

FUNDATIEI "ROMÂNIA DE MÂINE"

REVISTA
OPINIA
națională

Director:
Prof.univ.dr.
Aurelian BONDREA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Palatul Sporturilor și Culturii, Parcul Tineretului, Sector 4, Telefon: 330.40.40; interior 182. Revista OPINIA NATIONALĂ este înregistrată la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci la nr. 24.000/7.090.672 din 3 septembrie 1997.

Permanențe românești

Permanențe românești

VICTOR EFTIMIU

Ion Dodu BĂLAN

Născut la 24 ianuarie 1889, în comuna Boboiajă, din Albania, Victor Eftimiu vine la București în 1897, unde începe o extensă de bogată și diversă activitate literară și publicistică, susținută cu pasiune până în pragul morții, survenită la 28 noiembrie 1972. O activitate multilaterală și fecundă, desfășurată de peste 60 de ani în toate genurile literare și concretizată în circa o sută patruzece de volume, fi asigură lui Victor Eftimiu un loc de seamă în mișcarea literară de la noi.

Ca poet, a publicat volumele: *Poemele singurătății* (1912), *Candele stinse* (1915), *Lebedele sacre* (1920), *Cântecul mirei* (1923), *Noapte subterană* (1933), *Cântecul mamei și al copiilor* (1935), *Oglinziile* (1939), iar după 1944 masivul volum antologic: *Odî limbii române*. În poezia lui – cunoscute și forme foarte variate – întâlnim note de pastel cămpenești și citadin, dar și lirism intim, adeseori cu accente elegiaci, care îmbrăcă o formă inconfundabilă dacă nu și una împecabilă întotdeauna. Un autentic poet se arată Eftimiu și în genul care l-a consacrat definitiv, și anume cel dramatic, în care a scris peste 60 de piese, dovedind un mester sigur și o chemare cu totul specială. *Înșir-te mărgărite* (1911), *Strâmoșii* (1912), *Cocoșul Negru* (1913), *Pingala* (1915), *Prometeu* (1919), *Dansul milioanelor* (1922), *Haiducii* (1947), *Răscala și Pană*, *Lesnea Rusalim* (1956) sunt numai câteva din scrierile, dramele, tragediile și comedierele – scrise într-o bună măsură în excelente versuri – care îmbogățesc, indiscutabil, și peisajul liricii românești. Izvorul de inspirație al poeziei și dramaturgiei sale este deosebit de variat: de la basmul popular *Înșir-te mărgărite*, simbol al aspirației spre idealitatea erotică (G. Călinescu), de la istoria antică (Thebaida), până la cunenii și moravurile contemporane.

Una din cele mai izbutite creații ale lui Victor Eftimiu este fără îndoială *Înșir-te mărgărite*, piesă feerică, în care ne întâmpină o poezie de tip sămănătorist de remarcabile efecte prozodice. Eroii acestui basm dramatizat aparțin folclorului: Făt-Frumos, Zmeul, Ilieana Cosânzeana, Murgilă, Zorilă, Voie bună, Apă dulce, Tară bună etc. Subiectul e și el asemănător aceluiași basmului.

Alb-împărătev gheveză ca cele trei fete să-și aleagă soți pe cei mai destoinici dintre peștori. Fetele aleg moșie, aruncând celui îndrăgit legendarul măr de aur. Milena și Miranda se căsătoresc; Sorina, mezină, nu-și alege soț. Împăratul o alunga. Ea se îndrigostește de Făt-Frumos, care o casătă pe Ilieana Cosânzeana, furată de Zmeu. Făt-Frumos îl refuză dragostea, urmându-i destinul. Sorina se mărită cu Buzdugan, dar îl părăsește și-l urmărează pe Făt-Frumos. Este intercalată o scenă cu personaje folclorice din

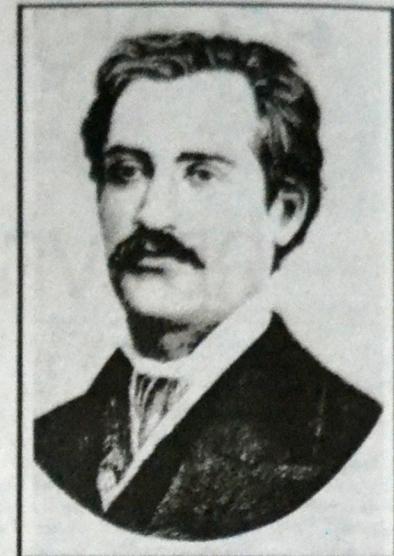
Glasul lucid al ziaristului EMINESCU

(Continuare din pag. 1)

Nimeni nu-ntreabă cum și-a făcut banii. Prin muncă? Printr-o inteligență exploatare a unei ramuri de industrie? A făcut politică și, prin politică, adevărat bogat. Un altă iși exploatează calitatea de ministru pentru a juca la bursă, ba unii au căștigat, jucând cu banii visteriei chiar. „Să, întrebându-se, „De la cine căștigă ei?“ iși răspunde după ce arată caracterul speculațiv al acestor imbozițări: „În ultima linie, producătorul plătește totul“.

Luciditatea reprezentă calitatea esențială a gândirii eminesciene. De aceea, imaginile pe care ni le dă asupra României de atunci n-au un caracter aleatoriu, ci unul peren, atât în ceea ce privește reproșurile pe care le aduce, cât și soluțiile propuse. Pentru că Eminescu nu a văzut situația din momentul în care el își scria articolul, ci a inscris fenomenele asupra căror cădeaua privirea lui scrutatoare în dimensiunea lor istorică. Nu faptul izolat, ci faptul social, nu faptul închis în clipă, ci văzut în timp și în spațiu: „Plângerea noastră constantă de până acum este că români, în loc a se deda la studii practice și pozitive, care să-i poată susține prin ele însile (...) să aruncă din contra asupra ramurilor de știință speculațivă, din care dreptul ocupă linia primă. Urmarea acestiei direcții neșanțătoare a culturii române este înmulțirea cu asupra de măsură a clasei avocaților și a postulantilor de toate treptele și categoriile, clasă a cărei existență și în cea mai mare parte cauză penibilei sfâzii între partizi. Doi, trei avocați, adunați sub o căciulă, sunt de ajuns pentru a forma un nou partid politic sau o nouă nuanță de partid politic. Pe când, în fond, lupta și pentru funcțiile și beneficiile de care dispune statul, lucrul ia în formă aspectul unei lupte pentru interesele publice, care sunt pretextul nu cauza turnirelor nevacalești din parlament și presă“.

Fenomenele puse în evidență de Eminescu erau reale, generatoare de îmbogațiri fără meritul muncii, fără creații productive, fără sporirea avuției naționale, acele „bunuri reale“ despre care vorbea la un moment dat. Dimpotrivă, prin pauperizarea celor ce munceau asupra cărora se abătea toată povara birurilor mici și mari, menite să susțină un stat risipitor și o pătură conducețoare înămălită într-un trai exorbitant. Eminescu surprindește o

Nu-i oare, o asemenea constatare, o realitate a vieții noastre publice? Nu constituie oare o caracteristică a zilelor noastre? Aruncând anatemă asupra ziaristica lui Eminescu ne înscriem împotriva gândirii lui organice privind viața societății românești. El nu facea vinovat pe unul sau pe altul, ci acea pătură intermedieră, speculativă, neproductivă, bugetivoră oricare ar fi fost originea etnică și socială, oricare ar fi fost proveniența ei.

A vorbit, și aceasta nu se poate nega, de lipsa „de sentiment de rasă“ atunci când a criticat „pripa cu care s-au introdus reformele, netemeimică lor“ care a dus la libertatea dată unor oameni „de-a trăi fără muncă din exploatarea claselor producătoare, lefuri și sinecure, întreprinderi fără capăt, de lucrări costisitoare fără nici un fols pentru masse, sutele de vagoane făcute pentru a introduce în fară mii de consumatori străini împreună cu mărfurile lor; c-un cuvânt, lipsa de sentiment de rasă, lipsa de solidaritate între popor și clasele dirigente, recrutate din Cariadgii și Basmangii, lipsa de simfonic și național, ne-av adus unde suntem și nu prefațut o fară cu trecutul ei cinsti, cu datinile ei oneste, într-un han de oaspeți străini, în care toată organizația s-a făcut în favorul străinilor și pentru a le face traiul căt de neted și de moale în tară nimănui, căci numai ca firmă mai e noastră“.

Să nu uităm că Eminescu a spus: „Popoare condamnate la nefericire, precum pare a fi al nostru, ajung și renunță la individualitatea lor, ajung la dorința de a scăpa de ele însele“. Si că, în continuare, el afirmă un adevăr asupra căruia se cuvine să meditem deosebit: il vedem, il trăim, îl simțim: „Scriseri cosmopolite și nihiliste ieșite din penile române încearcă să dovedă deja că sentimentele de patrie și naționalitate sunt moșturi“.

De aceea, Eminescu este pus mereu sub semnul întrebării. Nu pentru neadevărurile spuse de el, ci pentru adevărurile rostite cu o sinceritate fără fisură, nu pentru că articolele sale să inscrive la pasivul istoriei, ci vin mereu către noi. Ca o mustare adresată celor de sus, care mereu și mereu vor afla în Eminescu unul din glasurile lude. Care incomodează și determină aceste semne de întrebare. Imutile și neadecvate.

Cântai în strană și zaișafetură
Cântări lumești, moliste, axioame, -
Te răsfăță la nuntă boieri, cucoane,
Și te-mbiau cu galbeni și cafeturi.

Parcă te văd, părdalnice Antoane,
În antrior cu bumbi și cu firetură...
Nu-ți ajungeau atâțea havaetură,
Că te-apucași de pozne și de toane!

La Mănăstirea dintr-un lemn, ști?
Maică,

Era să mi-o pătești: fușați o maică!
Și dă ai fost, să te găsească orbii,

În tară ungurescă sau lețescă,
Lăsând păianjenul să copleșească
Tiparnișele cu Povestea vorbi.

De remarcat bogăția limbii și, mai ales, diversitatea vocabularului folosit de poet, cu atât de salutare efecte artistice.